

*Zpravodaj
města Štramberka*

3/2006

Bohumír Jaroněk — „Štramberk VI.“ (1923)

OBSAH

<i>Vojtěch Petráš</i> Štramberk — Pohled ze Skalky, 1931	titulní strana obálky
<i>Bohumír Jaroněk</i> Štramberk VI., 1923	2. strana obálky
<i>Věra Michnová</i> Zprávy z radnice	4
Jak jsme společensky a kulturně prožili třetí čtvrtletí 2006	5
<i>Václav F. Černík</i> Cesty po Moravě, 1894	7
<i>Věra Horáková</i> Město tří věží	9
<i>Bohuslav Křesta</i> P. Adolf Jašek	11
<i>Josef Adamec</i> Bohumír Jaroněk a Štramberk	14
<i>Josef Adamec</i> Jan Michalský	20
<i>Ing. Milan Černín — VVUÚ, upravil Josef Marek</i> Historie pokusných štol na Štramberku, část II.	23
<i>Věra Horáková</i> O zvířatech a lidech	25
<i>Josef Adamec</i> Štramberk a německá okupace, část VI.	27
<i>Zdeněk Bár</i> Z Kroniky Svazu skautů R. Č. S. Štramberk, 1. oddíl, část VI.	32
<i>Autor neznámý</i> Putovní tábor po mor. Slovácku a Slovensku, 3.—9. 7. 1922	3. strana obálky
<i>Bohumír Jaroněk</i> Štramberk VII., 1928—29	4. strana obálky

ZPRAVODAJ MĚSTA ŠTRAMBERKA č. 3/2006

Zodpovědný redaktor: Aleš Durčák (od r. 2001). **Redakční rada:** PhDr. Anna Hřčková, Karel Hřček, Bohumil Křesta, Josef Marek, Věra Michnová, Mgr. Jana Milichová a Vojtěch Petráš. **Přepis a jazyková korektura textů, návrh grafické podoby a výběr reprodukcí:** Aleš Durčák. Copyright si podržují autoři, kteří rovněž ručí za věcnou správnost jednotlivých příspěvků. Redakce si vymezuje právo stylistických úprav a krácení textu. Nevyžádané materiály zůstávají součástí archivu ZMŠ. Adresa redakce: Muzeum Zdeňka Buriana, Náměstí 456, 74266 Štramberk, tel.: 556 852 240, e-mail: mzb@stramberk.cz, www.zdenekburian.cz. **Vydává:** Městský úřad Štramberk (tisk povolen rozhodnutím č.j. 1217/94-RR-408 referátu regionálního rozvoje Okresního úřadu v Novém Jičíně dne 3. 11. 1994). Vychází: 4× ročně (od r. 1987). **Příloha (samostatně neprodejná):** Štramberk — Šberátelská série pohlednic (od r. 2004). **Výroba:** Tiskárna a nakladatelství *Beatrix*, Dobrá. Zář 2006.

Zprávy z radnice

Věra Michnová

Léto se stalo významným pro naše město, protože byly dokončeny velké investiční akce, bylo otevřeno po rekonstrukci štramberské koupaliště, proběhla velká rekonstrukce části silnice hlavního tahu, a to v jednosměrné části kolem tělocvičny a ZŠ, a pak celý úsek od zdravotního střediska až ke spojnicím na Rybí a Závašice (tam se vyměnily původní dlažební kostky za asfaltový povrch). Ve spolupráci s Městským úřadem v Kopřivnici, oddělením územního plánování, památkové péče a marketingu se projednávala změna územního plánu č. 1. S návrhem se mohli zájemci seznámit na obou městských úřadech, jak v Kopřivnici, tak ve Štamberku. Proběhla příprava 3. změny územního plánu.

Rodiče budoucích prvňáčků žádali město o zajištění výjimky pro zřízení dvou prvních tříd. Nakonec vše vyústilo v návrhu ředitelky ZŠ ve Štamberku Mgr. Bronislavy Hyklové řešit problém rozdělení výuky v předmětu českého jazyka — psaní a čtení — na dvě skupiny. Zástupci rodičů toto řešení přijali.

Město získalo několik dotačních programů na investice, ale také prostředky z grantového schéma Jednotného komunikačního stylu z EU, které by měly být použity na výrobu propagačních materiálů, vítacích cedulí při vstupech do města, na Dny města a dvě konference o cestovním ruchu.

Proběhla jednání starosty města ing. Jana Sochy s představiteli SmVak, a.s. Ostrava o budování kanalizačních řádů ve Štamberku.

Do Štamberka zavítala delegace z Polska—Chodzieża a dechový orchestr mladých ze Szamocina, účinkující na Dnech města Štamberka.

Pokračovala jednání se zájemci o odkup bývalého areálu Oční léčebny, jednání o připravených investicích na opravu vodovodu v Jaroňkově ulici a opravě kanalizace v Dolní ulici a také o další etapě nástavby tělocvičny.

Město žije svým neklidným životem po celý rok. Vždy se najde něco, s čím je jeden spokojený a druhý nespokojený. Ale o tom je právě ta naše pestrá pouť časem a životem.

Jak jsme společensky a kulturně prožili třetí čtvrtletí 2006

Věra Michnová

2. července 2006 město pořádalo promenádní koncert v amfiteátru pod věží, kde vystoupila cimbálová muzika Valašský vojvoda z Kozlovic.

Ve dnech 5.—6. července Městský pivovar ve Štramberku, firma Šmíra–print, s.r.o. Ostrava, uspořádal Cyrilometodějské středověké slavnosti.

7. července dětský divadelní soubor v amfiteátru pod věží sehrál pohádku Čarodějný bál.

9. července přijela na promenádní koncert do Národního sadu swingová kapela Old Boys z Holešova. Kvůli nepřízní počasí zahráli pouze dvě skladby a museli koncert ukončit. Pozvali jsme je proto v lednu na koncert do Kulturního domu, takže milovníci swingu o nic nepřijdou.

15. července firma Technoprojekt, a.s. Ostrava zaplnila nádvoří a přilehlé prostory „Penězokazci, katy a blázny na hradě Štramberku“, což byl název akce a věž Trúba byla otevřena na noční prohlídku.

16. července pokračovaly promenádní koncerty vystoupením dětské cimbálové muziky Kovalíček z Ostravy.

22. července uspořádali naši hasiči Hasičský výlet v Národním sadu při příležitosti oslav 130 let založení Sboru dobrovolných hasičů ve Štramberku.

23. července country hudební skupina z Nového Jičína Ranec bavila svým vystoupením diváky a příznivce v Národním sadu.

29. července Městský pivovar, firma Šmíra–print, s.r.o., pořádal 3. Štramberský lidový jarmark.

6. srpna měla vystoupit malá slovácká dechovka Rozmarýnka v Vlčnova, ale z důvodu onemocnění jejich harmonikáře se omluvili, tak se nám podařilo zajistit náhradní kapelu z Lidče, ale vzhledem k nejistému počasí byl tento koncert odvolán.

Také plánované Holubí hody, pořádané ZO Chovatelů poštovních holubů ze Štramberka, se z 12. srpna přesunuly na 26. 8. na farní zahradu.

13. srpna se situace s počasím opakovala, a tak se plánovaný koncert Swingového orchestru z Opavy odvolal.

Ve dnech 19. a 20. srpna proběhlo motoristické setkání závodních veteránů a bývalých závodníků na štramberském okruhu v akci „Pod Trúbou“.

Konečně se 20. srpna počasí umoudřilo a koncert tamburašského souboru Brač ze Studénky mohl rozeznít prostor amfiteátru pod věží.

24. srpna jsme v amfiteátru pod věží přivítali členy italského folklórního souboru La Muffrina.

Závěr kulturního léta byl tentokrát v rámci II. Štramberských pivních slavností, jehož podtitulem byl malý festival dechovek, zakončen na Náměstí, kde hráli členové Sdružení dechového orchestru města Štramberku spolu s členy orchestrů z Jistebníka ve dnech 26.—27. srpna 2006. Tuto akci pořádala firma Šmíra–print, s.r.o. Ostrava s asistencí města Štramberka.

Technoprojekt Ostrava, a.s. ve spolupráci s městem na rozloučení s prázdninami pořádala akci Krasosmutnění, zábavné odpoledne plné her a soutěží a na závěr koncert dívčí kapely T.H.E.P.

30. srpna se milovníci dobré hudby a Jiřího Stivína mohli setkat s jeho uměním na koncertě v Kulturním domě. Akci pořádala firma Šmíra–print, s.r.o. Ostrava ve spolupráci s městem.

2. září divadelní spolek Kotouč uvedl hru Briana Friela Tanec na konci léta v amfiteátru pod věží.

9. září k nám přijel Dechový orchestr mladých Baštovanky z Prešova a koncert byl na Náměstí.

15. září se mohli děti i jejich rodiče zúčastnit dalšího ročníku noční hry „Za štramberskými strašidly na Kotouči“, které pořádali ve spolupráci zástupci Domu dětí a mládeže a komise mládeže, sportu a volného času.

15. září, v předvečer Dnů evropského dědictví, proběhla v Jaroňkově útulně v areálu hradu vernisáž výstavy z tvorby Vojtěcha Petráše.

Ve dnech 16.—17. září probíhaly v našem městě Dny evropského dědictví (EHD) a návštěvníci mohli navštívit zdarma věž Trúbu, Muzeum Zdeňka Buriana, Muzeum Novojičínska, amfiteátr a věž zrušeného kostela sv. Bartoloměje, pivovárenskou studnu, jeskyni Šipku a v pokusných štolách (tzv. Radvanických) pak v sobotu ukázkou výbušnosti některých potravin a látek a prohlédnout si tyto štolky. K akci byly připraveny letáky se stručnou historií památek a zajímavých míst a také v našem MIC přehled významných osobností, které se zde narodily, žily, nebo ztvárnilly naše město ve svých dílech.

24. září proběhl na Náměstí II. ročník Burčákových slavností pořádaný Městským pivovarem, firmou Šmíra–print, s.r.o. Ostrava.

Cesty po Moravě

Mládeži odrostlejší vypravuje Václav F. Černík, učitel v Kolíně
nakl. Šašek a Frgal ve Velkém Meziříčí, 1894
(ukázka z knihy, připravil Aleš Durčák, jazykově neupraveno)

Berouce se od Nového Jičina krajem na východ, překvapeni byli jsme obrazem velebným, který pozvolna vynořuje se nad obzor. V levo kulatina štramberská strmí nade strání holou jako obryně z dávných dob středověkých, v pravo z lesa hustého bílé stěny Kotouče vyčnívajícího k oblakům a uprostřed jako v sedle nějakém rozkládá se starobylé městečko Štramberk, na něž z pozadí se dívá Radhošť staroslavný.

Co myšlenek vzniká pohledem na obraz ten! Kde že jsou ti, kdož bohu pohostinstva žertvy pálivali na lysém temeni radhoštském? Hrdě kraji okolnímu vévodil kdysi výstavný hrad štramberský, až lidé — fúrie nešťastné války třicetileté, cimbuří pyšné strhaly a hradby pevné rozmetaly do úvalu. Jediná věž, kulatinou zvaná, z rozsáhlého sídla panského zbyla, avšak ruch a život všecek uprchnul z místa pustého, kavky toliko štěbetavé zsinále čelo kulatiny obletují, krákajíce, jakoby vypravovaly sobě o dobách zašlých. A též Kotouč má slavnou minulost; bylť svědkem dni přesmrtných i přeradostných; pamatujeť když všecken svět trásl se před ohavným Tatařínem a když jediné chrabrost praotcův našich od záhuby zachránila celou západní Evropu.

Bylo to v dubnu léta Páně 1241. Děsné zprávy od severu nesly se do milé vlasti naší moravské. Statisíce nestvůr krvežiznivých, jichž Tataři jest jméno, vyhrnuly se z Asie do niv evropských. Rus úprkem byla povalena, tisíce a tisíce lidu pobito a města slavná i sám Kyjev knížecí, troskami ležela a doutnala žhavým popelem. Též Polská země padla a spojené vojsko polskoslezské, jež kníže Jindřich Pobožný vedl proti barbarům, byvši poraženo krev svou vycedilo na rovině lehnické. Tu začátkem května zvěstováno, že Tataři ohavní pro záseky nemohouce dobytí se do Čech, podél Odry hrnou se na Moravu. Ve krajině štramberské zděšení nastalo veliké. Lid vida dobou noční rudé záře na obzoru severním a za dne dým hustý valiti se k nebi, opouštěl své příbytky a utíkal se na strmý nepřístupný Kotouč, kdež spásy a ochrany dojíti doufal.

Už už viděti bylo první tlupy tatarské. Jako když mraky černé zabalují modrá nebesa, rozlévaly se nepřehledné davy Tatarů po okolní krajině, a než se nadál lid postrašený, rozložili se divoši asijsťi kolem Kotouče táborem. Křikem jejich, řvaním volův a velbloudův a říčením koní děsně ozývalo se údolí, a ti, kdož na skalisko vápencové se byli utekli, mřeli úzkostí, nebo odevšad jsouce nelidským nepřítelem obklíčeni nemohli uniknouti. Nazejtří strojil se Tatařín divoký k útoku. Lid křesťanský padaje na kolena a oči zdvihaje k oblakům modlil se a prosil za pomoc božskou. A pomoci té se mu dostalo.

Rozšířil se večer, večer přede dnem Nanebevstoupení Páně. A když temná noc se rozešla kolkolem, utichl ryk a řinkot zbraně dole pode stany tatarskými. Avšak touže chvíli nahoře ve mracích černých ozval se temný řev hromový, blesky klikaté zadržely a těžké krůpěje na zem padaly. Strašná vichřice zaburácela a brzo hrnul se liják náramný přívalem na hory a doly. Strašně bučely bystriny z úžlabin se derouce do ležení mongolského, bořily stany a vírem unášely Tatary ze sna vyděšené. Zmatek nastal v táboře pohanův a nárek veliký. Kam uchýliti se, když pro noční tmou druh druhá neviděl?

Na Kotouči za to ruch probudil se čilý a radostný. Jakmile křesťané pozorovali, že následkem přívalu zle dole Tatarům, rychle odhodlali se živlu pomocného využítkovati k úplné záhubě nepřátel ohavných. Po známých cestách — ač liják zuřil a čirou tmou kročeje vázly — chvátali všickni s Kotouče dolu směrem k Ženklově, kdež tehdy byl rybník velmi veliký. Přívalem nočním přibylo vody náramně, že sotva hlubina stačila. Tu dali se křesťané chvalem do díla a na mnoha místech rozkopali hráze vysoké.

Jako moře rozvlněné hrnulo se vodstvo údolím do ležení tatarského a okamžikem všechno je zatopilo. I nastal křik i nastalo bědování v táboře pohanském; stany se bořily, lid i dobytek tonul v živlu rozpoutaném. Když rozbřeskl se den, nebylo nepřítelů více tuto. Ti, kteříž unikli záhubě, hrnuli se ke Hranicím a s ostatními Tatory brali se dále směrem jižním. Kraj Štramberky zachráněn jest od další pohromy.

Každoročně v den Nanebevstoupení Páně slaví se na Kotouči památka události této. Ze všech měst a vesnic okolních tehdy lid na pouť přicházívá, živo a veselo bývá na temeni skalnatém kolem kříže, který vztyčen byl tam na památku vítězství křesťanského. Za příležitosti té prodávají se též perníkové uši, aby poutníci připamatovali se na mrzké Tatory, kteří pobitým křesťanům uši utínali.

Vykládat se zajisté, že po bitvě lehnické Tataři devět velkých pytlův ušima naplněných velkochánovi svému do Asie poslali na důkaz dobytého vítězství. Odtud název „uší tatarských“.*)

*) Kosina–Bartoš „Malá slovesnost“, 1876, Jan Havelka

Mongolové na Moravě.

Město tří věží

Věra Horáková

O loňském létě se s určitostí nedá říci, že patřilo k těm nejvydařenějším. Ze zdánlivě bohatého počtu volných dnů bylo těch bezmračných a horkých velmi málo. Přes všechny námitky a připomínky k počasí však bylo i několik takových, na které budeme rádi vzpomínat. Nejvíce v čase zimních plískanic, krátkých dnů a věčného šera. O jednom takovém, který se vydařil, vám chci povídat.

Vyšli jsme z domova téměř ještě za šera. Krajina okolo ještě odpočívala a bylo citelně chladno a vlhko. Nesmělé pípání ptáků, kteří ještě dospávali, dávalo najevo, že čekají na povel prvních paprsků světla. Podle předpovědi mělo být krásně a vše tomu nasvědčovalo. Prošli jsme po vrstevnici okolo Bílé hory přes temnou chodbu keřů ke známému Kocvínků. Tato část města je mi důvěrně známá z dětských let. Stařenka zde kdysi obhospodařovala malý kousek země. Rostly zde brambory, řepa, nějaká zelenina a zbyl malý díl i na obilí. Čeho tu bylo ale nejvíce, bylo kamení. Vždy na jaře před osetím se poličko zbavovalo množství drobných kamenů, které jako by tu rostlo.

Orosená tráva vydávala svou nahořklou vůni, vedle ní kvetly trsy voňavé mateřídoušky. Příkré, terasovité louky jsou místy podepřeny skalkami z plochých kamenů, aby zabránily sesunutí půdy po deštích. Na nich žije charakteristická štramberská květena nízkých skalnicek různých barev. Poskytují domovy smaragdovým ještěrkám, koloniím čmeláků i jiným teplomilným živočichům. Blankytné kalíšky kakostů se chystaly soupeřit s modří oblohy.

Pak jsme namířili přímo nahoru k rozcestí u sloupu P. Marie. Podivné napětí, kdy celá příroda jakoby očekávala něco výjimečného opadlo, když zdáli, někde nad Kazničovem, zazněl sluneční gong. Nad našimi hlavami se ozval naplno koncert ptačích kapel. Stovky hlásek prozpěvovaly své ranní chvály a díky Bohu za nově narozený den. Celý kraj se koupal ve zlaté sluneční záři. Skleněné krůpěje rosy odrážely první teplé paprsky. Rosa nejvíce sluší sametovým kontryhelům. Uprostřed krajkoví listů se usadí její korálek a vydrží tam tak dlouho, až jej sluníčko celý vypije.

Městečko pod námi ještě odpočívalo a bylo ozářeno jen zčásti. Jen tam, kde se zvědavé paprsky přes kopec dostanou. Jinde dosud panoval našedlý stín. Zamířili jsme ke Kamenárce. Nad malým jezírkem vidíme přelétat krásně modré vážky a drobný vodní hmyz.

Také včely již usilovně pracují. Nezapomenou navštívit žádný kvíteček rozvítých skalnic, kterých tu rostou celé polštáře. Skalnaté podloží se rychle prohřívá pod vydatným svitem zlatého kotouče. Den se rozhořel, začalo být značně teplo a museli jsme odložit první oblečení.

Prošli jsme parkem u školy a dali se po cestě okolo Kotouče. Tam je dosud vydatný stín, jen zvědavé paprsky sluníčka vesele probleskují přes koruny vysokých stromů. Náhle se před námi prostřel nádherný obraz. Panoráma městečka přisedlého pod svou dávnou ochránkyní — Trúbou. Bohatá scenérie města zhuštěného na poměrně malé a nerovné ploše. Ukázka zvláštní architektury lidového stavitelství, proloženého kadeřavou zelení zahrad a okolních vrchů. Za ním ustupující horizont ztrácející se v namodralé mlze. Vždy se mi zdá, že mému rodišti vévodí tři věže. Tři již značně letité, ale přívětivé dámy.

První, ta nejvýše stojící a vévodící jemu i okolní krajině, působí jako maják. To proto, že ji vidíme již ze značné dálky. Když se navracíme z cest a mezi kopci na nás zsvítí její bělavý kámen, je to jako pozdrav vlídného domova.

Její druhá přítelkyně, stojící nedaleko, přitahuje naši pozornost svým zvláštním tvarem dřevěného vyřezávaného ochozu působícího jako krajkoví, s krásnou korouhvičí na svém vrcholu. Je jako posel minulých staletí. Stále a s neomylnou přesností odpočítává její zvonek náš vezdejší čas. Ikdýž zbyla jen věž po zaniklém kostelíku, přiřkla jí dnešní doba zvláštní význam v kulturním povědomí. Lidé z vděčnosti ke staré památce vybudovali okolo ní stánek pro vyznavače divadla a hudby. Zde bych chtěla vzdát dík všem, kteří si ukrajují ze svého volna, aby odměnili ty, kteří divadlo a hudbu milují.

Třetí věž je nejmladší, svým významem však stejně důležitá a krásná. Věž charakteristická svým tvarem a barvou, dominuje půvabnému náměstí. Při vstupu do chrámové lodi se nikdy neubráním silnému prožitku. Kolik lidí asi obracelo své oči k tváři zmučeného Krista a poklonilo se staré památce, která čítá staletí. Stejně je třeba obdivovat překrásné lunety po obvodu lodi a lidem blízký styl výzdoby celého chrámu. Sem nesou rodiče své narozené děti, mladí přicházejí prosit o požehnání do života ve dvou. A nakonec zde přicházíme rozloučit se se svými drahými, kteří nás opouštějí.

A tak se zdá, že všechny tři věže, stojící tak blízko sebe, působí jako stráž. Obraz tří věží mi vytanul na mysli při shlédnutí leteckého snímku. Tři věže ohraničené kamennou zdí uzavírající střed města do svého bezpečí, obraz téměř dokonalého pravoúhlého trojúhelníku. Byl to pohled ptáka vznášejícího se nad svojí domovinou.

Město ale netvoří jen její stavby a nejbližší okolí. Město žije dobrým spoližitím jeho obyvatel. Ti dělají město městem. Pak teprve může vzniknout to pravé genius loci, zde se vytvoří to pravé souznění architektury s přírodou a člověkem. Není ale dáno jednou provždy. Je třeba o ně pečovat a rozšiřovat je.

P. Adolf Jašek

Bohumil Kresta

Počátkem roku 1883 byl do Štramberka jmenován novým farářem P. Josef Nehudek (1826—1905). Svým příkladným kněžským životem neobyčejně ovlivnil duchovní růst farnosti. Pán Bůh ho obdařil mnohými dary: byl výborným kazatelem, pohotovým řečníkem, vynikajícím organizátorem a zvelebovatelem Božího domu, oblíbeným společníkem, horlivým a svědomitým duchovním správcem, ctitelem P. Marie, svatých Cyrila a Metoděje a velkým vlastencem. Kromě mnoha jiných věcí pořídil pro farní kostel umělecky cennou monstranci, kterou nechal ozdobit soškami P. Marie a svatých Cyrila a Metoděje. Do jejich přímluv a ochrany svěřil svoji farnost. Zavedl konání Májových pobožností a o končinách třídní čtyřicetihodinovou pobožnost s vystavením Nejsvětější svátosti. Pro zkrášlení liturgie zřídil ve Štramberku funkci varhaníka z povolání. Pán jeho snahám žehnal. Kromě němčiny ovládal dokonale latinu a francouzštinu. Když uvítal ve Štramberku latinsky proslovenou řečí olomouckého arcibiskupa Theodora Kohna, dostalo se mu za to nemalé pochvaly. Arcibiskup poděkoval za přivítání a dodal: „Velmi by mne těšilo, kdyby všichni naši kanovníci tak ovládali latinu jako vy.“ Pan farář si však na chvály nepotrpěl. Ve své práci se řídil heslem „Všechno krásné a ušlechtilé ať slouží k větší cti a slávě Boží a pro povzbuzení věřících k vytrvalosti ve víře.“. Podílel se na organizování různých společenských akcí, hlavně v Hasičském spolku, kde byl čestným členem a také ideovým tvůrcem spolkového praporu. S velkou slávou, za přítomnosti tehdejších představitelů země Moravy, roku 1893 prapor posvětil. Podle svých možností podporoval charitativní činnost spolku Vojenských vysloužilců a Katolickou jednotu založenou roku 1893 zdejšími kaplany. Při tomto spolku, za jeho nemalé hmotné podpory, byla založena Katolická knihovna a současně první smíšený pěvecký sbor ve Štramberku.

Půl roku po nástupu P. Nehudka do úřadu faráře zničil blesk kříž na vrcholu hory Kotouče. Od nepaměti byl kříž na Kotouči místnímu i okolnímu lidu připomínkou záchrany před Tatary (1241) a od Josefínské doby také památkou na zbořené tamní dva poutní kostely. Úcta zdejších i okolních věřících byla ke kříži a k tomuto místu nemalá. Poutníci ve zbožném rozjímání tady pravidelně putovali, aby uctili památku utrpení a smrti Krista Pána. Proto bylo nutné kříž co nejdříve obnovit. I tady P. Nehudek prokázal své všestranné schopnosti. Práce postupovaly tak rychle, že už v létě roku 1884 mohl být nový kříž posvěcen. S podnětným návrhem pro slavnostní svěcení přišel za panem farářem tehdejší příborský kaplan P. Ant. Stojan. Pan farář byl jeho myšlenkou nadšen a požádal Pátera Stojana o spoluúčast při organizaci. Stojan chtěl uspořádáním velkolepé náboženské slavnosti na Kotouči duchovně připravit zdejší a okolní věřící lid na blížící se cyrilometodějský jubilejní rok 1885, ve kterém si měl celý národ připomenout 1000 let od smrti svatého Metoděje.

Páter Adolf Jašek.

Slavnostní svěcení se konalo 13. 7. 1884. Na tuto slavnost byl pozván lid z celého širokého okolí se svými duchovními. Průvodu z kostela na Kotouč se účastnilo přes 8000 věřících, ke kterým na různých místech hory kázali tři kazatelé. U posvěceného kříže byla sloužena slavná polní mše svatá. Každý účastník dostal na památku obrázek nového kříže s připojenou modlitbou. Když P. Stojan rozdával mezi lidem obrázky, povšiml si chlapce, který na něho upíral své nevinné dětské oči. Chlapce pohládl a zeptal se ho: „Čím budeš, až budeš velký?“ Chlapec bez váhání odpověděl: „Knězem“. Páter Stojan byl překvapený jeho odpovědí a řekl: „No, jak Pán Bůh dá. Ale staneš-li se knězem, přihlas se u mne.“ A tak, když byl dr. Stojan jmenován v Kroměříži proboštem, jakoby řízením Božím se stalo, že P. Jašek se tam o rok později stal katechetou.

Jednomu z posledních štramberských tkalců Adolfu Jaškovi a jeho manželce Kláře, rozené Hanzelkové, se 14. 7. 1880 narodil syn, kterému při křtu dali jméno po otci Adolf. Chlapec byl vychováván v bázni Boží a lásce k bližním. Velmi bystrý a snaživý v učení i práci. Vyrůstal k radosti i potěšení celé rodiny.

Stredoškolské studium ukončil s výborným prospěchem na gymnáziu ve Val. Meziříčí. Už na gymnáziu se u něho projevovaly literární sklony a mimořádné nadání pro cizí jazyky. Kromě povinné latiny a němčiny se velmi rychle naučil také francouzsky, rusky i anglicky.

Po maturitě nastoupil do kněžského semináře v Olomouci. V semináři patřil k nejschopnějším „Musilovcům“. Pod vedením oblíbeného profesora ThDr. Aloise Musila se zapracovával s celou vervou své klidné a rozvážné povahy do biblických studií. Už v semináři se k těmto zájmům přidružilo nadšení pro myšlenku cyrilometodějskou, jejíž pečeti byla poznamenána Literární jednota olomouckých bohoslovců Jaškovými o rok staršími předchůdci. Ti roku 1903 přivezli do semináře slovanské nadšení ze svého prázdninového zájezdu na slovanský jih (z Mariboru, Lublaně, Krku, Zábřehu a Džakova). Tito čtyři bohoslovci (Jemelka, Skácel, Šidlík a Konečný) pak zabarvili činnost Literární jednoty nejen na nejbližší rok, ale i do pozdějších nepříznivých časů. Když ve 4. roč. převzal Ad. Jašek předsednictví v Literární jednotě olomouc. bohoslovců, vstoupil uvědoměle a nebojácně do těchto šlépějí a své dřívější zálibě (biblickém studiu) dal také slovanský směr. Chorvatsky, srbsky a slovensky vládnul slovem i písmem a tato výjimečná schopnost ovlivnila orientaci jeho životní práce.

Adolf Jašek byl na kněze vysvěcen v Olomouci 16. 7. 1905 a primiční mši sv. obětoval 23. 7. 1905 ve farním chrámu Páně sv. Jana Nepomuckého ve Štramberku. Za své životní heslo si zvolil citát z listu sv. Pavla (1. Kor. 15,10) „Milostí Boží jsem, co jsem.“

Ještě jako kaplan v Horní (Německé) Loděnici (1905—1909) dále pokračoval v biblických studiích, v nichž roku 1907 složil na olomoucké bohoslov. fakultě rigorózum.

Roku 1904 spolu s L. Prečanem a L. Zamykalem vydal almanach „Matce Boží“, ve kterém redigoval biblickou část „Panny Marie v Novém Zákoně“. Od roku 1905 byl spolupracovníkem „Časopisu katol. duchovenstva“, kde otiskl řadu pohotových posudků cizojazyčných biblických spisů. V následujícím roce pak uveřejnil v „Slavorum litterae theologiae“ vědeckou práci „Doktrina Rusorum de canone Veteris Testamenti“ (Učení Rusů o sbírce knih Starozákonních). V tomto roce psal také recenze do pražské „Vlasti“ a do revue „Slovarum litterae theologiae“, v níž vedle recenzí jednotlivých cizích děl otiskl i překvapující bibliografický přehled z let 1900—1905 „Biblica litteratura bohemica“.

P. Antonín Cyril Stojan byl v Kroměříži do úřadu probošta u sv. Mořice instalován 1. 7. 1908. P. Adolf Jašek se stal, snad řízením Božím, roku 1909 v Kroměříži katechetou na místní měšťanské škole chlapecké.

Vzájemné seznámení mezi P. Stojanem a P. Jaškem prošlo v Kroměříži rychle a hladce. P. Stojan vešel s P. Jaškem v nejužší styk a Jašek se stal po jeho boku propagátorem unionistické myšlenky. (P. S. unionismus, hlásající spojení Slovanů ve víře.) Neocenitelná byla jeho práce organizační. V roce 1910 začal vydávat „Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje pod ochranou Panny Marie“. Procestoval celou slovanskou Evropu od Ruska až po Balkán a všude získával zájem o unionismus. Proto se na Velehradě při unionistických sjezdech scházela elita z celé Evropy a Stojan s Jaškem jí vtiskli do duše svůj program.

P. Jašek dovedl Stojanův význam ocenit a při velehradských sjezdech byl jeho pravou rukou.

Rodný dům P. Adolfa Jaška, Vojtěch Petráš, 1957.

Bohumír Jaroněk a Štramberk

(Příspěvek ke 140. výročí narození a k 80. výročí postavení památníku

Mistra Bohumíra Jaroňka na Kotouči)

Josef Adamec

Rok 1903 se zapsal do dějin Štramberka výrazným písmem: kromě zpřístupnění Trúby se zde v prosinci konala výstava obrazů Bohumíra Jaroňka — pro Štramberk na počátku 20. století události opravdu významné.

Tuto skutečnost potvrzují i slova, otištěná v tehdejší Kravařsku: „...*Výstava Jaroňkova a celý jeho letošní pobyt na Štramberku znamená pro náš hmotně chudý a přírodně krásný kraj velmi mnoho... Tyto jeho malované básně projdou výstavami, stanou se majetkem jednotlivců — celých mas... „Zde naučil jsem se teprve kreslit“ — tak sám umělec charakterisoval důležitost svého pobytu na Štramberku pro sebe samého... Množství kupujících i navštěvovatelů výstavy přibývá každým dnem, a nedivno, že pořadatelstvo rozhodlo se prodloužití otevření výstavy na dny sváteční dne 25., 26. a 27. prosince“.*

Výstava Jaroňkových obrazů pořádaná dr. Hrstkou vyzněla jako projev úcty k malířovu umění i k jeho šlechetnosti hodlající zachránit poklady lidové tvorby roztroušené po chalupách. Vzpomínky na tyto události se v mnohých štramberských rodinách dědí z generace na generaci. Všimneme si více samotného malíře a to slovy jeho přítele a organizátora výstavy, dr. Hrstky:

„Jednoho z prvních jarních slunných dnů roku 1902 objevila se v uličkách štramberských typická, subtilní postava Jaroňkova. Dobromyslná, sdílná a vždy usměvavá tvář získala a dobyla mu rázem celé ulice...“

A opravdu, jméno Bohumíra Jaroňka je pro mnohé milovníky umění spjato s představou malebného moravského městečka Štramberka. Divadelně kreslená silueta Štramberka je doslova heraldickou symbolikou jeho uměleckého štítu.

Jaroněk jako první umělec objevil ve Štramberku soubor etnografických krás a zvláštěností horského moravského koutu a tato mnohotvárná tématičnost poskytla většinu látky jeho malířskému a grafickému dílu. Zde našel zdroj své lásky ke kraji, který dodal jeho umělecké tvorbě bohatou lásku a nejhlubší a estetické zážitky. V době, kdy Jaroněk tvořil svoje barevné dřevoryty, akvarely a temperové obrazy ze Štramberka a okolí, nebyla starobylá krása tohoto moravského zákoutí ještě poznamenána rušivými vlivy technické civilizace. Štramberk byl pro něj skutečným pohádkovým místem, v němž se spojovala krajinnářská krása s malebným valašským stavitelským svérázem. Tuto pozeňnanou náplň starobylých pozůstatků přírodních a uměleckých krás dovedl ztvárnit na svých listech do souvislého bohatého proudu pestré barevnosti valašského lidového malování.

Od doby první Jaroňkovy výstavy ve Štramberku začíná jeho proslulost valašského malíře. Bylo až obdivuhodné, že v jeho útlém a křehkém těle sídlí duch tak svérázný a nezdolný. Narodil se v rodině řemeslníka s malým kouskem políčka, dětství prožíval v počestné chudobě. Otec byl barvířem, sestavoval vzory, vyřezával štočky, barvil a tiskl dřevoryty na plátně. Malý Jaroněk tak vnikal do tajů umění a sál do sebe lásku k výtvarné práci. U svého strýce Františka Zedníka, profesionálního malíře, viděl malování obrazů, včetně přípravy materiálu. Celé hodiny vydržel pozorovat strýce a sledovat pohyb jeho rukou a štětců.

V dalším svém strýci, matčině bratru, poznal dokonalého umělce, mistra varhanáře, který široko daleko vynikal svou pílí a dovedností, která se v rodině dědila. Jaroňkova matka svému zvědavému synkovi s pocitem rodové pýchy vyprávěla o tom, jak dědeček dělal varhany — to poslouchal raději než o princích a princeznách.

V dospívajícím synovi zrála touha stát se malířem. Vstoupil do odborné školy pro umělecký průmysl dřevařský ve Valašském Meziříčí. Tam se poprvé potkal s Frantou Úprkou, nejvěrnějším druhem jeho mládí a nejvěrnějším přítelem jeho stáří. Po ukončení školy, vybaven uměleckými a jazykovými schopnostmi se vydal do světa, aby tam nabýval nových zkušeností.

Velmi rád vzpomínal na sedm let prožitých v Budapešti, ve velkoměstském prostředí s cílým uměleckým ruchem. Tam si Jaroněk svou uměleckou prací vybojoval čestné místo nejen v České besedě, ale i v předních uměleckých závodech. Modeloval v keramických podnicích, navrhoval keramická díla, byl dekorativním architektem nábytku i akvarelistou—portretistou a uměleckým poradcem u nejlepšího fotografa.

Při příležitosti oslavy tisíciletí maďarského státu vytvořil velký reprezentační obraz „Čardáš na venkově“, v jehož postavách zachytil osobnosti budapeštských divadel, činohry a opery. Toto dílo mu přineslo výhodnou nabídku na zaměstnání v Káhiře a Jaroněk ji přijal.

Zajížděl do Egypta jen na zimu, na léto se vracel do Budapešti. A nejezdíval přímo, jednou projel Řeckem, jindy jel z Cařihradu Malou Asií, Sýrií a Palestinou, domů zase jiným směrem, balkánskými státy. Později procestoval Itálii — tam a v Dalmácii býval častým hostem. Poznal Belgii a Holandsko, Francii i Německo.

Ale vždy se rád vracel domů, na Valaško. Až konečně nadobro opustil cizinu, vzdal se pevného a výborně honorovaného místa. Rozhodně odmítl lákavé nabídky z Ameriky i z Austrálie, kde se mohl stát proslulým umělecko—průmyslovým odborníkem. Avšak láska k vlasti a rodnému kraji, touha po umělecké svobodě i pevné rozhodnutí stát se malířem jej táhla domů. Roku 1896 se vrátil natrvalo.

Svým rozhodnutím projevil opravdu velikou odvahu. Na valašském venkově, jako tenkrát všude jinde, nebylo žádného porozumění pro výtvarné umění. On si však přinesl jenom nadšení, jinak prázdné ruce, nevystudoval malířskou akademii, je samouk s málem technických odborných znalostí. Jeho oči byly ještě plné oslnivých krás Orientu, avšak miloval rodný kraj. Znovu se učil poznávat krásy domova, hledal výraz pro jejich umělecké vyjádření. Ani v době pracného hledání i kolísání Jaroněk neklesl, uchoval si svou uměleckou svobodu. K plným hrncům v Egyptě se již nevrátil.

Na četných toulkách přírodou prohloubil svůj vztah k Valašsku a když došel na Štramberk, byl již umělcem vyzrálým a zcela svým. Štramberk poznal už za studentských let na realce v Novém Jičíně. Od té doby mu štramberské uličky a půvabná zákoutí utkvěly navždy v paměti. Po absolvování dřevařské školy našel první zaměstnání v Kopřivnici jako keramický modelér, sice asi na čtyři měsíce, ale to stačilo jeho vztahy ke Štramberku znovu oživit. Až se po letech v umění vypracoval, přijel, aby se stal vykladačem krás Štramberka a půvabů jeho kraje.

Na pobyt ve Štramberku Jaroněk rád vzpomínal, Štramberáci jej zvali, aby přišel malovat chalupy „u kerych eště něbyl“. V Jaroňkově díle ožíval Štramberk jeho studentských let, vidina jeho uměleckých snů. Našel si pro svá štramberská díla svůj osobitý sloh, začal malovat na šedém podkladě syté tempery s pevnými, úmyslně silně zdůrazňovanými obrysy.

Dalo by se hodně a dlouho vzpomínat na Jaroňkovy dřevoryty se štramberskými motivy. Psalo se o nich i v zahraničí. V době, kdy kromě Brna nebylo na Moravě žádných výstav, zahájil Bohumír Jaroněk v r. 1903 uměleckou činnost svou výstavou v malém, neznámém Štramberku. Právě zde začíná dlouhá řada uměleckých výstav a všechny byly ovocem ze semene zasetého Jaroňkem. Ve své tvorbě se přiklonil k impresionismu a to z celého srdce a z hlubokého přesvědčení.

O Jaroňkově umění napsal známý švýcarský umělecký kritik William Ritter: „*Boh. Jaroněk je dokonalý dekoratér slovanský z větve československé, jehož příchod byl odedávna očekáván. Vidí všechny věci svého milovaného kraje ze stránky dekorativní, epické a symbolické, ale zároveň s jistou volností, nepravidelností a nesouměrností, bez opakování. V něm se skutečně spojení instinktivního umění lidového s clevědomým uměním uměleckým...*“ I ostatní cizina oceňovala Jaroňka, jeho díla byla reprodukována a příznivě oceňována v anglických, francouzských i italských revuích.

Jaroňkovo vítězství bylo o to záslušnější, že šlo o umění vyrostlé především z národní tradice. Podobné zásady jako Jaroněk zastávali na Moravě i jiní výtvarníci, na Slovácku především Joža Úprka. Ideové příbuzenství je brzy spojilo a k nim se přidávali další, kteří kromě vlastní umělecké tvorby usilovali též o obrodu lidového umění. Ale oficiální pražská kritika jejich snahy odmítala. Utvořili proto Sdružení výtvarných umělců moravských se sídlem v Hodoníně. Jeho činnost, úsilí a snahy by zabraly několik stránek. Připomeneme alespoň jeho úsilí o vybudování Valašského muzea v přírodě. Už v roce 1911 založil v Rožnově Muzejní spolek a začal sbírat drobné lidové výrobky (kroje, vyšivky, keramiku, malby na skle, nábytek...), ale chtěl zachránit i lidové stavby. Část projektu vybudoval ještě za svého života. Doprostřed smrků, borovic, lip, bříz a javorů v rožnovském parku s půvabným výhledem na Radhošť, přenesl starou rožnovskou radnici z r. 1773 a vedle ní postavil jinou chalupu z rožnovského náměstí s rázovitou pavlačí, sloupy a podsínkem. Přibývaly i další lidové stavby z okolí. Ale Jaroňkův projekt nenašel všude porozumění, ani u Státního památkového úřadu! (problémy s „památkari“ byly v r. 1925, ale i v r. 1903 při opravě Trúby...). Ale neklesal na duchu, věřil, že budoucnost ocení toto úsilí a muzeum se dočká zasloužené slávy.

Svůj poslední veřejný projev z léta 1932 končí odkazem svého muzea a jeho ideí mladé generaci valašských umělců, jako by již tušil, že se nad jeho životem snáší tichý soumrak věčného západu. Kořeny jeho žití nahlodávalo utrpení těžké choroby. Poslední období života prožíval společně s bratrem Aloisem a sestrou Julií v tichém rožnovském zákoutí. I v době, kdy jej sužovala choroba, v práci neustával, ale vyhýbal se společnosti, nerad opouštěl domov.

Nemoc se horšila, Mistr chřádl, sil rychle ubývalo a Jaroněk se rozhodl pro rázné řešení — vydal se do zlínské nemocnice na operaci. Očekával od ní uzdravení, neprojevil ani stín nedůvěry. Ale jeho víra se nevyplnila, přidružil se prudký zánět plic a zlomil vetchou tělesnou schránku silného ducha.

Bohumír Jaroněk zemřel 18. ledna 1933 ve Zlíně, ve městě, v němž se 23. dubna 1866 narodil. Za slunného lednového odpoledne dospěl na nádvoří Valašského muzea v přírodě v Rožnově pohřební průvod. To Mistr Jaroněk naposled navštívil muzeum.

Je třeba připomenout, že ve Štramberku nejvěrnějšího druha Jaroněk našel v MUDr. Hrstkovi. Oba společně, Hrstka turisticky a Jaroněk svým uměleckým díle, upozorňovali na krásy Štramberka. Oprávněně Jaroněk prohlásil, že „žádnému turistickému místu v Československé republice nebyla uměním učiněna tak velká reklama jako Štramberku...“

Skutečně umělecké jméno Boh. Jaroňka je pro milovníky umění pevně spjato s představou malebného moravského městečka Štramberka. Řekneme-li Jaroněk, musíme dodat Štramberk. A naopak. Tato dvě jména jsou nerozlučně spojena svazky vzájemného citového prolnutí.

Výstava Jaroňkových obrazů pořádaná dr. Hrstkou v r. 1903 vyzněla jako projev úcty k malířovu umění i k jeho šlechtnosti hodlající zachránit poklady lidové tvorby roztroušené po chalupách.

Před zhodnocením samotné výstavy je na místě zmínit se blíže o obou hlavních aktérech. Malíř Bohumír Jaroněk se seznámil se štramberským lékařem v roce 1902. Dr. Hrstka na seznámení vzpomíná v článku „Po stopách kulturní, umělecké a sběratelské práce na severovýchodě Moravy“: „...když naše umělecké a sběratelské snahy nás k sobě přátelsky připoutaly a my s hrůzou pozorovali, jak ohroženy jsou tyto skrovné zbytky našeho lidového umění sběratelskou vášní a zálibou německého továrníka Parmy, který měl na Valašsku organizovanou síť sběratelů po četnických stanicích, a v Novém Jičíně zámožné továrnice Húcklové se známým sběratelem Weberem, který ve všech obcích na Novojicku výšivky sbíral a buď v soukromém aneb v městském muzeu ukládal, nedovedli jsme ani na okamžik váhati a odhodlali jsme se i při našem těžkém zaměstnání a při našich skrovných hmotných prostředcích postavit se naproti tomuto cizáckému a nám zjevně nepřátelskému působení.

Za necelý rok prošli jsme s Jaroňkem všechny české obce na Novojicku, Hodslavsku, Příborsku a Štrambersku, prohledali jsme všechny bohatší statky i chudé chaloupky, pozotvírali všechny uprášené truhlice, pozpřehazovali temné komory bez únavy, bez hořkosti, ano i bez závisti...“ Úryvek z Černé země (1929—30, č. 9—10, str. 161—165) předesílá pohnutky, jež spojily dr. Hrstku s Jaroňkem, prozrazuje jeho sběratelskou zálibu i některé pohnutky k ní.

Ve stati Tichá hrdinství od Karla Judy, lékařova přítele, se o Hrstkově náklonnosti ke sběratelství píše: „...Začal sbírat starých lidových památek, valašských bílých plen skvozně vyšívaných, keramiky, starého nábytku, ale nezapomněl opatřit si také velkou sbírku štramberských zkamenělin, ne pouze proto, že jsou umělecky zajímavé, ale že jsou přírodně krásné...“

Nyní k samotné výstavě. „Kravařsko“ ji v předvečer výstavy (5. 12. 1903) takto nadšeně uvítalo a propagovalo: *„Výstava na Štramberku. Tyto dny byl rozeslán ze Štramberka umělecky provedený plakát, který oznamuje pro Kravařsko radostnou událost: akademický malíř p. Bohumír Jaroněk vystavuje na Štramberku ve dnech 6.—20. prosince 1903 své obrazy z Valašska a hlavně ze Štramberka samého...Z Valašského Meziříčí učinil několik uměleckých exkursí za moravskými hrady a městy až zabloudil na Štramberk a zde malebnými a zájmem p. dr. Hrstky nadobro upoután uvázl. Pracoval celé léto pilně jako včelička, lezl se svým malířským stojanem po všech skalách a spárách a zachytil mnoho krás útulného valašského Betléma, jak Štramberk nazvali. Barvy jeho jsou živé, obrazy jeho těší a obcerstvují. Kdo je uvidí, tomu se otvírají oči pro krásy našeho domácího kraje a cítí se tu šťastnějším, přilne větší láskou k domovině. Výstava je otevřena denně od 9 do 4 hodin a platí se vstupné pouze 40 haléřů.*

Skutečnost, že výstava byla přece jen výjimečnou událostí, svědčí i další zpráva otištěna v Kravařsku: *„V neděli dne 13. t. m. sešla se značná část inteligence a veškerého obyvatelstva kraje na Štramberku, aby tu oslavila otevření výstavy Jaroňkovy, ... Výstava Jaroňkova a celý jeho letošní pobyt na Štramberku znamená pro náš hmotně chudý a přírodně krásný kraj velmi mnoho...Tyto jeho malované básně projdou výstavami, stanou se majetkem jednotlivců — celých mas... „Zde naučil jsem se teprve kreslit“ — tak sám umělec charakterisoval důležitost svého pobytu na Štramberku pro sebe samého... Množství kupujících i navštěvovatelů výstavy přibývá každým dnem, a nedivno, že pořadatelstvo rozhodlo se prodloužití otevření výstavy na dny sváteční dne 25., 26. a 27. prosince“.*

Výstava zaujala více, nežli se předpokládalo. V následující glose „Mravní a hmotný výsledek Jaroňkovy výstavy na Štramberku“ je zaznamenáno: *„Výstavu navštívilo do dne 13. t. m. 400 platících osob z celého okolí, žactvo učitelského ústavu v Příboře a některých tříd školy štramberské i značná část dělnictva...“*

Inu, byla výstava událostí roku. Však ji také Štramberští s vděčností přijali, navíc si mohli vystavená díla zakoupit, o čemž informovalo jiné vydání Kravařska počátkem nového roku 1904: *„...obrazů prodáno 23 za 2 110 korun, před výstavou koupeno 14 obrazů za 1 225 K. Celkem vystaveno 64 obrazů...Za vstup vybráno a za katalogy 318 K 80 haléřů. Mezi kupujícími je samozřejmě dr. Hrstka, dr. Derka, hoteliér Kahánek...mimo školních dětí přišlo 1 036 platících návštěvníků...“*

A to je úctyhodné množství, uvážíme-li okolnosti: kulturní úroveň obyvatelstva v té době ne zvlášť vysokou, navíc šlo o první výstavu toho druhu ve Štramberku... A co na adresu dr. Hrstky prohlásil B. Jaroněk sám? *„Domek dr. Hrstky jsem nazýval výstavním palácem a doktora samého intendantem“.*

K šedesátým narozeninám B. Jaroňka napsal dr. Hrstka do časopisu Radhošť v pozdravném článku: *„...zakotvil na Štramberku zcela beznárodně a neznám, jen proto, že kdysi jako student si Štramberk zamiloval a stal se proto jeho malířem, propagátorem, dobrodincem, ale také jeho miláčkem...Jest věčná škoda, že Jaroněk tak brzy opustil Štramberk — ani ve Valašském Meziříčí, ani v Rožnově nenašel už toho prostředí, které postavilo ho na Štramberku na vrcholný bod jeho umění...“*

Ale B. Jaroněk neopustil dr. Hrstku, stále se spolu scházeli, jejich vzájemná bohatá korespondence svědčí o oboustranné pili pro kulturní povznesení městečka pod Trúbou.

Není proto divu, že mu vděční štramberští občané v roce 1926 postavili na Kotouči památník, z něhož se Jaroněk stále dívá na svůj Štramberk. Už 80 let.

Mistr Jaroněk se na svůj Štramberk od jeskyně Šipky dívá už 80 let.

PRAMENY:

Ritter, William: Bohumír Jaroněk. In *Dílo* roč. VIII, 1909, Praha

Votruba, Jaroslav: Bohumír Jaroněk. In *Výtvarné snahy*, roč. VII, 1926, Praha.

Štastný, Jan: Bohumír Jaroněk. In *Hollar*, roč. VII, 1930—31, Praha.

Kolektiv: *Vlašský malíř Bohumír Jaroněk*. Vydalo Sdružení výtvarných umělců moravských. Hodonín 1935.

Články z *Černé země* 1929—30, *Kravařska* 1903—04, *Radhoště* 1926.

Martinášková, Františka: *rodinná kronika*, rukopis.

Jan Michalský

Josef Adamec

Ještě před 25 lety stál na svém místě, kousek pod náměstím, zchátralý domek čp. 243, v němž dožívala svůj život osamělá majitelka Terezie Vítkovská, která se věkem blížila devadesátce. Už dvěstě let předtím je na tomto čp. uváděna rodina Bárova, kterou živilo převážně soukenické řemeslo, občas si něco vypěstovali na kousku políčka. Jak spolu rodiny souvisejí, poznáme z následujících řádků.

Demolice čp. 243 (podzim 1983).

Okolo roku 1885 se ve Štamberku usadil mladík z Trojanovic, Jan Michalský, našel práci v nedávno otevřeném vápencovém lomu pod Kotoučem a zahleděl se do Terezie Bárové z čp. 243. Brzy nato se přestalo říkat „u Bárů“, a domek se nazýval podle nového majitele „u Michalských“.

19. listopadu 1888 se mladá rodina rozrostla o prvorozeného syna, který při křtu dostal jméno Jan, po otci. Chudí, ale obětaví rodiče umožnili nadanému chlapci studovat v Kroměříži. Mladý Jan se rodičům odvděčil tím, že studoval s vyznamenáním. I na maturitním vysvědčení bylo napsáno: s vyznamenáním. Se stejným výsledkem ukončil i studium bohosloví. Kněžského svěcení se mu dostalo 5. července 1912 a o týden později sloužil přímiční mši svatou ve Štamberku.

Jeho první působiště bylo v Kopřivné u Šumperka, kde sloužil jako kooperátor. Tam se zapracoval do duchovní správy a zdokonalil se v němčině. Po půl roce byl přeložen do Mladoňova u Šumperka. V červnu 1913 se stal kooperátorem v Klášteře Hradisku u Olomouce a měl tak příležitost dále studovat. Do 31. srpna 1919 byl po dobu tří let profesorem na českém olomouckém gymnáziu a od 1. září 1919 se — jako mladý doktor bohosloví — stal řádným profesorem náboženství na gymnáziu v Prostějově.

U studentů byl oblíben, jeho přednášky byly jasné, srozumitelné a dovedl odpovídat na zvědavé otázky žáků. V Prostějově založil i spolek katolických studentů. Několik let vedl správu u Milosrdných bratří, později u sv. Petra, kde usiloval vybudovat novou duchovní správu. Jeho kázání se vyznačovala akademickou uspořádaností, širokým rozhledem a uchvacovala zvlášť inteligenci města. Byl dobrým psychologem i znalcem povah a to přispělo k tomu, že uměl poradit nejen v rozhovorech se studenty či občany, ale i ve zpovědnici.

Dr. Michalský se i jako konventní kněz vzorně staral o kostel: opravoval střechu, omítku, hodiny, pořídil nové zvony. Za své zásluhy o konvent Milosrdných bratří byl rozhodnutím generálních představených v Římě v roce 1922 jmenován čestným členem Řádu Milosrdných bratří. Žil skromně, pomáhal potřebným, za Lidovou stranu byl i členem zastupitelstva města Prostějova, po nějakou dobu i radním. Pro členy strany pořádal i osvětové přednášky.

Rád zajížděl i do rodného města, zajímal se jak žijí jeho bývalí spoluobčané. Jeho přičiněním se po první válce obnovila válkou oslabená činnost některých katolických spolků, především Orla. Při příležitosti 200. výročí trvání kostela zakoupil zvon o váze 122 kg za takřka 4 000 Kč. Zvon nesl obraz sv. Jana Evangelisty a letopočet 1923.

Na přání římských představených studoval v letech 1924 — 1925 Istituto per l' Europa Orientale a měl být jmenován profesorem na bohoslovecké fakultě v Olomouci. Dr. Michalský však onemocněl, nabízeného místa se vzdal a zbytek života věnoval zcela studentům a věřícím v Prostějově.

Sám na sobě trpce poznal platnost pořekadla, že „každý dobrý skutek bývá po zásluze potrestán“. Za všechnu horlivost okusil i trpkost nevděku. Z nepochopitelných důvodů jej potkalo něco naprosto nečekaného. Rok před smrtí, v době, kdy vážná choroba už těžce znamenala jeho zdraví, byl usnesením výboru Družiny kostela sv. Petra ze dne 7. července 1935 z Družiny vyloučen a zbaven členství! On, který se tolik staral o zřízení samostatné fary u tohoto kostela. Kolik slzí zkopřipilo tento příběh!

Dr. Jan Michalský zůstal neúnavný až do úpadu. Do poslední chvíle konal služby Boží u sestřiček v nemocnici, každý týden zpovídal. Ještě v pátek 24. července 1936 sloužil v nemocniční kapli mši svatou — tu poslední. O čtyři dny později zemřel na rakovinu jater.

Posledního rozloučení v Prostějově se zúčastnilo na 80 kněží v čele s čestným kanovníkem P. Lázeňským. Celá řada řečníků ocenila činnost a zásluhy zesnulého. V rodném Štramberku jej pochoval světitel biskup Msgre Jan Stavěl za účasti několika desítek kněží. Mnozí řečníci připomněli životní cestu, hloubku a krásu ducha Dr. Jan Michalského. Zesnulý byl i plodným spisovatelem, překladatelem, pravidelným dopisovatelem do katolických časopisů. Vzpomeňme alespoň dvě knížky o zvonech, vydané v Prostějově roku 1921:

Dějiny, význam a svěcení zvonů a Svěcení zvonů, dle římského pontifikátu a rituálu.

Dr. Michalský přeložil mj. i celé *Martyrologium — životy mučedníků.*

Jeho přítel Hubert Havránek v jedné své knížce (*Za lepším chlebem*, vydala Ranná setba 1932) vzpomíná:

„...Za pohody vonícího podzimního rána jsem přijel do Olomouce navštívit třetího svého dobřého přítele, profesora bohosloví a konsistorního radu Dra Jana Michalského. Muž uturzený ve vědách i ctinostech mě okouzčil překvapující srdečností a vřelou radostí z mého příchodu. Pověděl

mi mnoho o každém z kolegů. Jsou z nich už faráři, lékaři, profesoři, advokáti, úředníci, důstojníci, jak kam koho vítr zavál...“

Nechť je tato vzpomínka jako kytička při příležitosti výročí 70 let od jeho úmrtí.

To už rodiče Jan a Terezie Michalští ukládali do hrobu své druhé dítě. Dnes ani ne 48letého studovaného syna, před deseti lety 32letou dceru Annu. Třetí ze čtyř dětí, syn Josef byl neznámý, prý zemřel kdesi na Sibiři. Pro útěchu a podporu zůstala poslední dcera Terezie, provdána za Jana Vítkovského (Pánka). A tak po smrti starých Michalských domek naposled změnil majitele.

V lednu 1982 zemřela ve věku 89 let Terezie Vítkovská a o rok později jí následoval i 96letý manžel Jan Vítkovský. Chalupa už několik let chátrala a tak v r. 1983 — asi 100 let po příchodu Jana Michalského do Štramberka — začala její demolice. Dnes je na jejím místě parčík a jen málo obyvatel si už vzpomene, že zde stávala chalupa a v ní se narodili dva bratři s naprosto odlišnými životními cestami i osudy (viz následující číslo ZMŠ).

Kdyby ty štramberské chalupy mohly mluvit!

Zde stávala chalupa čp. 243, dnes je tu parčík.

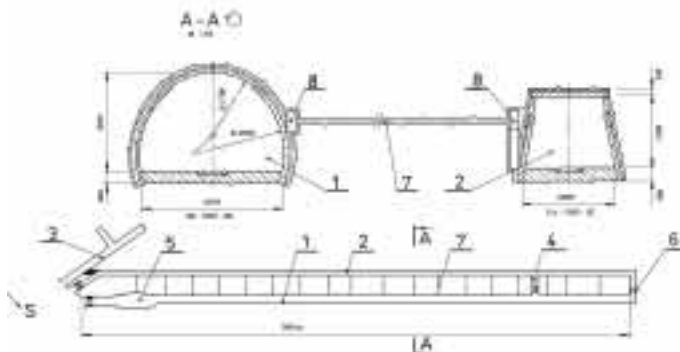
Pokusné štolý Štramberk, základna pro řešení grantových úkolů

za VVUÚ ing. Milan Čermín, upravil Josef Marek

Areál pokusných štol VVUÚ, a.s. se nachází v prostoru bývalého vápencového lomu na okraji katastru města Štramberk (místní část „Na Horečkách“). Od zástavby města je oddělen terénními překážkami. Pokusné štolý jsou vyraženy v dobývacím prostoru Lomu Kotouč.

Toto v české republice unikátní pracoviště je schopno řešit v rámci výzkumné, zkušební a zakázkové činnosti problematiku jednak v oblasti protivýbuchové prevence, jednak v oblasti bezpečnosti a technologie trhacích prací.

LEGENDA:

1 Velká pokusná štola, 2 Měřicí štola, 3 Stará štola, 4 Spojka štol, 5 Expanzní komora, 6 Hrázový objekt, 7 Spojovací vrt, 8 Měřicí krabice

Pokusné štolý jsou celkem tři. Velká pokusná štola obloukového profilu o průřezu 9,2 m² je dlouhá 300 m. Stejnou délku má paralelní měřicí štola s lichoběžníkovým profilem a průřezem 4,7 m². Obě štolý jsou na konci propojené pro nucené odvětrání výbuchových zplodin.

Třetí tzv. stará štola, vyražená v pravoúhlém profilu průřezu 5,5 m², místně upraveným až na 20,6 m², je dlouhá 56 m. Štolý jsou vybaveny proti přenosu nežádoucích účinků výbuchů na okolí expanzní komorou a hrázovými protivýbuchovými objekty.

Ve velké pokusné štole je osmnáct měřících míst spojených vrty s měřicí štolou. Vzdálenosti mezi nimi jsou cca 15 m. Měřicí místa tvoří krabice ve výbuchuvzdorném provedení, které jsou zapuštěny do boku štolý. Do víka každé měřicí krabice je možno osadit dva snímače buď tlaku, nebo plamene, nebo kombinací obou (pro budoucnost počítáme i s měřením teplot). V měřících krabicích jsou elektronická zařízení pro připojení snímačů. Z každé krabice jsou kabely vedeny vrty a potrubím přes měřicí štola do rozvodných polí před ústím měřicí štolý, tam jsou propojeny přes svorkovnice na další trasu vedoucí kabelovým kanálem do objektu měření. V objektu měření jsou další rozvodná pole, přes která jsou signály ze snímačů vedeny do jednotlivých kanálů měřících přístrojů. To umožňuje velmi variabilně měnit pořadí signálů podle jejich počtu a konfigurace měření.

Měřicí přístroje jsou k dispozici tři. Jedná se o dvě tranzientní paměti Adam od firmy Maurer, max. počet současně měřených kanálů je osmnáct a PC s měřicí kartou DAQ Card-*AI-16 XE-50* firmy National Instruments.

Standardní program zkušební laboratoře VVUÚ, a.s., na pokusných štolách představují akreditované zkoušky v rámci pracovních postupů pracoviště, tj. zkoušky výbuchuvzdorných hrázových objektů, hrázových dveří a dveří pro průlez, hrázových luten a poklopů, průchodů pro pásový dopravník a hrázových průvětrníků, odolných tlaku 0,5 nebo 1,0 MPa, včetně navazujících zkoušek zařízení proti přenosu výbuchového plamene a zkoušek uzavíracího mechanismu hrázových objektů, dále zkoušky tlakové odolnosti dveří, požárních dveří a krytých vstupů stavebních objektů, namáhaných definovaným výbuchovým tlakem do 450 kPa a zkoušky protivýbuchových uzávěr. V dané oblasti naplňujeme i požadavky evropských norem ČSN EN 13124-1 Okna, dveře a okenice — Odolnost proti výbuchu — Zkušební metoda — Část 1: Rázová trubice a ČSN EN 13541 Sklo ve stavebnictví — Bezpečnostní zasklení — Zkoušení a klasifikace odolnosti proti výbuchovému tlaku.

Rozšíření pracovních možností představuje nadstandardní program v rámci speciálních zkoušek a zakázek dle objednávky zákazníka, např. modelování rizikových situací nebezpečných zapálením výbušného prostředí, práce v oblasti výbuchu a požáru v uzavřených prostorách, ochrana proti výbuchu pro konkrétní nainstalované podmínky, hodnocení dynamiky výbuchových dějů prachovzdušných a plynovzdušných směsí, tj. vstupní podmínky a rozvoj, tlakové průběhy, rychlost šíření a jejich útlum.

Konfigurace pokusných štol ve Štramberku, variabilita měřícího systému a zkušenosti řešitelského týmu vytvářejí rovněž základní podmínky k řešení grantových projektů v oblasti protivýbuchové prevence. V minulosti jsme řešili projekty především pro doly s nebezpečím výbuchu plynů a prachů. Později se naše činnost rozšířila do obecnější polohy bezpečnostního inženýrství pro potrubní systémy a dopravní trasy povrchových provozů, kde lze aplikovat poznatky z oblasti 1D a 2D šíření výbuchu a výbuchových vln. V dané problematice dlouhodobě spolupracujeme s Ústavem energetických materiálů Univerzity Pardubice. V současné době navazujeme mezinárodní spolupráci pro řešení eliminace nebezpečí při dopravě výbušných a hořlavých látek v tunelech.

Z hlediska technologie a bezpečnosti trhacích prací ověřujeme na pokusných štolách především nové technologie při pneumatickém nabíjení trhavin pro bezvýlomové trhací práce, jež jsou součástí protiotřesové prevence v podmínkách důlní činnosti.

O zvířatech a lidech

Věra Horáková

Aniž bychom si to uvědomovali, celé období nejrannějšího dětství je spojováno s přírodou a se zvířaty okolo nás. Téměř v každé domácnosti se něco chovalo a tak tomu bylo i u nás. Po dvoře se procházely stařenčiny slepice v čele s kohoutem „vlašákem“. Blízky chlívek obývala nezbytná koza. Ta dodávala mléko pro statného pašika, který zase zásoboval celou rodinu masnými lahůdkami. Nahoře nad kozími chlívkami obývalo své kotce několik králíků a naproti klidně přežvykovaly seno alespoň dvě ovečky. A na noc se do chléva přibatolilo asi tucet hus, které trávil den na dvoře za domem a večer spásaly trávu okolo políčka na nedalekém Kocvíнку. Abych to vzala zkrátka, byl to asi celý výčet zvířat, které každoročně chovala moje stařenka. Ovšem v našem sousedství to bývaly z těch větších hlavně krávy. Trpěliví pomocníci v těžké polní práci a zároveň živitelky početných rodin. Domácí mléko a z něho stlučené máslo i tvaroh, to byla pochoutka. Dalšími obyvateli a dodnes mnou nejvíce obdivovanými zvířaty u našich sousedů byli koně. Krásná, ušlechtilá a inteligentní zvířata, která si s člověkem rozumí již po několik tisíciletí. Tam měli koně dva — Frice a Bubiho. Všichni jsme se navzájem dobře znali, koně na nás reagovali a tichým zaržáním se s námi pozdravili, kdykoliv jsme je navštívili v jejich stáji. Jako pamlsek jsme jim nosili kus suchého chleba. Dlaň se musela pěkně vyrovnat a oni si jemnou ochlupenou tlamou lehce vzali nabízený mls. Tíše stáli ve svém „stání“ a my je hladili po lesklých bocích, které se při dotyku jemně chvěly. Každodenně zapřaženi do vozu doprovázeli svého pána při práci na poli. Pamatuji na to, jak nedočkavě přešlapovali a těšili se na cestu do volných a větrných polí. Za chladných nebo deštivých dní chránil hřbety koní jejich pán zelenou houní. Domů si přivázeli zelené krmení na další den. V době žní jsme se obdivovali vytrvalostí a síle zvířat při dovážení ohromných fůr naloženým „božím darem“ k našim nejbližším sousedům u Hyklů, kde měli mlátičku na obilí. Hodně času jsme denně trávili zajímavou podívanou na uprášené lidi, kteří s brýlemi na očích a zavázanými ústy proti prachu, dodávali nenasytnému a hlučnému stroji řadu zlatých snopů k oddělení zrna od plev. Za krásných a slunných dnů hlučel stroj téměř nepřetržitě. Všichni pospíchali s uskladněním „zboží“ do sýpky.

Dobře si také pamatuji na krásná zvířata — koně, se kterými jezdíval pan Josef Mojžíšek, (1914), rodák z nedaleké Bašky, který prožil v našem městě kus svého života. Do Štramberka přišel v roce 1935 a hledal zde práci. Tehdy jedenadvacetiletý statný mladík ji našel v hospodářství u paní Petrášové, která byla vdovou. Z domova uvykly na práci v zemědělství, zastával funkci hospodáře s dobře vyvinutým smyslem při zacházení se zvířaty. Miloval koně, byli mu každodenními pomocníky i přáteli. Zvířata se umí odměnit člověku za šetrné zacházení a citlivý přístup.

Jezdíval už od časného jara, pak i za úporných letních veder. Vidím jeho opálená záda, po kterých stékal ve stružkách řinoucí se pot. Za chladných, ale suchých dní, oblečen jen v zelené, pravděpodobně staré vojenské košili a kalhot stejné barvy. Stálým polybem venku a namáhavou prací, bylo jeho silné a otužilé tělo do hněda opálené. Nedovedu už dnes dobře odhadnout, kolikrát za den se opakovala jeho cesta a jak dlouho trval jeho běžný pracovní den. Jezdil kyvadlovitě, stále stejným, pomalým tempem od rána do pozdních hodin. Na jeho „hnědácích“ bylo na první pohled vidět, že se jejich pán o ně dobře stará. Srst na plných bocích a stehnech se krásně leskla. Hřívá a žíně ohonů byly tmavé barvy. Přestože koně vy-

konávaly denně tak těžkou prací, nebylo na nich vidět žádnou újmu. Stále vidím v duchu ozdobné puklice na ohlávce koní, které se při každém kroku zaleskly. Za sebou táhly vůz s nízkými postraňky, na kterém bylo vidět, jakou tíž lomového kamene musí uvézt. Copak nahoru, téměř až pod samý vrchol Bílé hory to šlo zlehka, ikdyž cesta byla kamenitá a dosti strmá. Bič býval zasunut hned vedle sedátka vozu a sloužil jen pravděpodobně jako symbol. Nikdy jsme neviděli, že by ho jejich pán použil. I naložení štípaných kamenných desek musel asi vozká zvládnout sám. Pak následovala cesta zpět. A tu se pak ukázalo jeho mistrovství a souhra s chytrými zvířaty při ovládní brzd a celého nákladu. Tlupa nás dětí — vždy ochotných diváků, stála jako přikovaná při pohledu na skřípající brzdy, od kterých odlétávaly jiskry. Byla asi pravda, že cesta s nákladem dolů byla těžší, nežli cesta pod samé temeno hory, kde Davidův a Petrášův lom vydávaly své poklady pro potřebu štramberských stavebníků.

Po smrti paní Petrášové se Josef Mojžíšek z Štramberka odstěhoval. Žil pak v nedalekém Rybí, kde v roce 1980 zemřel a je pochován na místním hřbitůvku.

Štramberk a německá okupace

1939—1945

poznámky a úvahy o nejtěžší době našich národních dějin
ve světle vzpomínek i archivních dokladů

Josef Adamec

část VI.

Jaroslav Bajer

narozený roku 1914 ve Štramberku. Asi ve dvou letech osiřel — rodiče i sourozenci zemřeli při epidemii španělské chřipky. Vychoval jej strýc Josef Bajer se svými osmi dětmi. Vyučil se sedlářem a čalouníkem.

Do zahraničí odešel společně s bratrance Jaromírem Bajerem a kamarádem Aloisem Matýskem v srpnu 1939 přes polskou hranici u Hnojníku. Společně se dostali do Krakova. Do Francie odjeli Jaromír Bajer s Aloisem Matýskem a Jaroslav zůstal u čs. jednotky v Bronowicích. Po napadení Polska se při pokusu o přechod do Rumunska s mnoha dalšími dostal do zajetí v SSSR. Byl internován až do března 1941. Tenkrát byl na požadavek československé exilové vlády i s dalšími spoluvězni propuštěn a převezen do Palestiny k 11. čs. pěšímu praporu. S ním se zúčastnil obsazení Sýrie, tažení proti Italům na hranicích Egypta i obrany obleženého Tobruku jako kulometčík. Po osvobození Tobruku přešel k 200. lehkému protiletadlovému pluku a v jeho řadách roku 1942 bránil tobrucký přístav i přilehlá letiště. V létě 1943 byl s jednotkou na lodi Mauretania převezen okolo Afriky do Anglie. Jako příslušník 1. čs. obrněné brigády se po vyloštění do Francie zúčastnil obléhání Dunkerque.

Do vlasti se vrátil v říjnu 1945. Po demobilizaci nastoupil zaměstnání u ČSD ve Štramberku. Oženil se s vdovou po svém kamarádovi Michalovi, popraveném Němci v r. 1944 a přestěhoval se do Ženkavy, kde v létě 1986 zemřel. Počátkem padesátých let přešel pracovat do dolů v Ostravě jako horník.

Dosáhl hodnosti desátníka a je nositelem těchto vyznamenání: Čs. válečný kříž 1939, Medaile „Za chrabrost“, Vojenská pamětní medaile se stužkou SV, VB, Medaile „Za zásluhy“ II. st., Francouzské pamětní medaile za Afriku, Pamětní medaile k 20. výročí osvobození, Afrika Star, Clasp 8th Army.

Bohuslav Bár

narozený 14. 1. 1901 ve Štramberku. Vyučil se zámečníkem — mechanikem a před válkou pracoval jako železničář. Patřil mezi aktivní a angažované členy KSČ.

Do zahraničí odešel už 19. 3. 1939, když dostal „echo“, že mu hrozí zatčení. Ještě tentýž den dorazil přes Frenštát, Ostravu do polské části Šenova a druhý den vlakem přes Těšín, Bielsko do Mazancowic ke strýci své první manželky Adamcovi. O týden později se hlásil na čs. konzulátu v Krakově. Už 1. dubna obdržel od polských úřadů statut politického uprchlíka a průkaz s evidenčním číslem 41.

V polovině května odjel se skupinou dalších čs. vojáků z Krakova do Gdynie a dále švédskou lodí Kalfushafen do Švédska. Vlakem a dalším parníkem se dostal do Londýna a hlásil se na uprchlickém úřadu. Dne 2. 9. 1939 odjel jako politický emigrant do vojenského tábora v Birchingtonu, kde prodělal základní vojenský výcvik dobrovolníka.

Po vypuknutí války a vyhlášení válečného stavu mezi Německem a Francií odjel s prvním transportem čs. dobrovolníků do Francie a dostal se do střediska čs. armády ve Francii v Agde. Tam byl přidělen jako pomocný mechanik k letecké skupině. Po kapitulaci Francie se se zbytkem letecké skupiny nalodil na holandskou nákladní loď plující do Anglie.

Letecká skupina byla přepravena do tábora RAF, kde nejdříve pracoval na výstavbě tábora a 11. 7. 1940 složil přísahu RAF (osobní čís. RAF 787043). O týden později skupina čs. vojáků v RAF přešla na letiště Duxford, kde byla oficiálně založena „310. Flight Squadron (Czech) RAF“. Bohuslav Bár se jako mechanik — drakař po celou dobu svého pobytu v Anglii staral o všechny typy letounů, kterými byla tato jednotka vybavena. V březnu 1943 nastoupil do kanceláře výkonného rotmistra.

Byl nositelem těchto vyznamenání: Čs. válečný kříž 1939, Medaile „Za chrabrost“, Medaile „Za zásluhy“ II. st., Air Star, War Medal, Defence Medal

Dosáhl hodnosti rotmistra, během svého pobytu v Anglii se oženil (15. 04. 1941) a s rodinou se vrátil zpět. Po válce se s komunistickou ideologií rozešel. Pracoval u ČSD, bydlel nejdříve krátce ve Studénce, později ve Štamberku, kde v 6. 11. 1967 zemřel.

Robert David

narozen v roce 1907 ve Štamberku. Do zahraničí odešel společně s Josefem Žerdíkem přes Slovensko a Vídeň do Maďarska. Zde byli zatčeni a krátce vězněni v Budapešti. Po propuštění pokračovali dále do Řecka a přes Turecko do Syrie a lodí do Francie, kde vstoupili do zahraničního vojska. Po kapitulaci Francie byl Robert David spolu s ostatními přepraven do Anglie a v táboře Cholmondeley zařazen jako tankista do Československé samostatné smíšené brigády.

Po invazi v roce 1944 se Československá samostatná smíšená brigáda přesunula do Francie a v jejich řadách se Štamberák David zúčastnil obléhání Němci opevněného Dunkerque.

Po návratu do vlasti bydlel v Ženklově, kde také v březnu 1984 zemřel.

Josef Hykel

narozen roku 1910 ve Štamberku. Do zahraničí odešel pravděpodobně v červenci roku 1939 přes Polsko do Francie. Po kapitulaci Francie se dostal do tábora československého vojska v britském Cholmondeley. V evidenční knize západního vojska ve VHA Praha je veden jako příslušník brigádních tankových dílen v hodnosti rotného.

Při svém pobytu v Anglii se oženil a po ukončení války a demobilisaci v roce 1945 se vrátil zpět do Anglie.

Alois Matýsek

se narodil ve Štamberku roku 1920. Vyučil se automechanikem. Se svým přítelem Jaromírem Bajerem odešli v srpnu 1939 přes Hnojník do Krakova a přihlásili se do čs. jednotky v Polsku a byli přemístěni do vojenského tábora v Bronowicích. Lodním transportem se dostali do Francie a prodělali základní výcvik v jednotce Cizinecké legie v Marseille. Dostal se do posádky v Sidi bel Abbes k 1. pluku cizinecké legie.

Po vypuknutí války byli Čechoslováci převezeni do Agde a Alois Matýsek byl s 3. rotou 1. čs. pluku odvelen na frontu. Do bojů však nezasáhli vzhledem k rychlému postupu německých vojsk směrem na Paříž.

Po porážce Francie se spolu s ostatními vojáky dostal lodí do Anglie. V táboře Cholmondeley se při náboru přihlásil do RAF a v září 1940 nastoupil do kurzu mechaniků a po jeho absolvování byl převelen jako mechanik k 311. čs. bombardovací peruti. V červenci 1941 byl povýšen do hodnosti svobodníka a v březnu 1942 do hodnosti desátníka. Po ukončení kurzu radiotelegrafista — palubní střelec byl povýšen do anglické hodnosti Sergeant a krátce nato nastoupil do pozorovatelského kurzu. V polovině roku 1943 se vrátil zpět k 311. čs. bombardovací peruti jako střelec a telegrafista. V srpnu 1943 zahájil svůj bojový turnus na letounech Liberator. Při letu dne 7. 10. 1943 byl lehce zraněn. Absolvoval 23 letů v celkové délce 224 hodin. Po odpočinku byl převeden do čs. depotu a od té doby už nelétal.

Během pobytu v Anglii se oženil a po své demobilizaci v roce 1945 se vrátil do Anglie.

Obdržel tato vyznamenání: 2 × Čs. medaile „Za chrabrost“, Čs. medaile „Za zásluhy“ I. st., Čs. vojenská pamětní medaile, 1939 — 1945 Star (Anglie), The Atlantic Star (Anglie), Air Class (Anglie), The Defence Medal (Anglie), The War Medal (Anglie)

Josef Michalský

narozený roku 1891 ve Štamberku. Po absolvování učitelského ústavu v Příboře učil na různých místech okresu. Patřil mezi první členy KSČ ve Štamberku.

V květnu 1926 odejel se skupinou čs. vystěhovalců do SSSR jako učitel jejich dětí. Skupina byla usídlena u Mavrince poblíž Saratova. Později byl přeložen do Novorosijska na severním Kavkaze. Tam vytvořili osadníci československý spolek, který však byl GPU rozehnan. Michalský byl přesunut nejdříve do Olšanky u Žitomíru, nakonec do Borodinovky v Kazachstánu. Po násilné kolektivizaci odejel na Dněprostroj, kde dělal účetního. Chtěl se vrátit zpět do ČSR a po opakované žádosti o výjezdní vízum byl počátkem ledna 1931 zatčen a odvezen do Charkova. Tam se setkal s dalšími českými uvězněnými učiteli. Všichni byli obžalováni ze špionáže ve prospěch ČSR a při tajném soudu v červenci byl spolu s dalšími deseti učiteli odsouzen k trestu smrti, jiných 11 vězňů bylo odsouzeno k deseti letům vězení. Vězení si odpykával v Jaroslavi a pak na Soloveckých ostrovech v Bílém moři. Po čtyřech letech se dozvěděl, že mu trest smrti změnili na deset let vězení.

V táboře na Soloveckých ostrovech zahynulo mnoho lidí a když po vypuknutí finské války tábor přemísťovali, zůstali z celé skupiny vězňů jenom tři. Propuštěn byl v únoru 1941 a protože byla válka, nemohl se vrátit domů. Dostal příkaz k pobytu v Omsku na Sibiři. Když se doslechl o formování čs. vojenské jednotky, přihlásil se.

Byl však uznán neschopným řadové vojenské služby a tak zůstal u vojska jako dobrovolník. Byl zařazen do 1. roty nadporučíka Jaroše. Sám vzpomínal: „...*Když přišli mladíci ze sovětských lágrů, byl jsem pro stáří z roty vyškrtnut a ponechán v Buzuluku jako pomocník proviantního důstojníka, později jsem byl účetním, jeden čas u 4. roty. Když nás přemístili do Novochooperska, byl jsem velitelem stráže a v této funkci se zúčastnil dobytí Kujeva a bojů u Zaškova a Beloj Cerkvi...*“

Pak byl určen likvidátorem 4. dělostřeleckého pluku. S ní přešel přes dukelský průsmyk až k Liptovskému Mikuláši. Zde dostal znovu záchvaty malárie, kterou prodělal v lágrech a byl odeslán do nemocnice, kde byl až do konce války.

A Michalský ve svém vlastním životopise dodává: „...*Do Prahy jsem přijel v červnu a dostal dvouměsíční dovolenou a po ní jsem v září 1945 demobilizoval.*“

Byl jsem vyznamenán: Čs. vojenskou pamětní medailí, Dukelskou pamětní medailí.

Před odjezdem do Ruska jsem byl členem KSČ a v září 1945 vstoupil jsem do KSČ znovu...“

Ve štramberské obecní kronice je zaznamenána jedna zajímavost:

„V prvních dnech po osvobození se dostavil na MNV k velkému překvapení všech přítomných místní rodák Josef Michalský, učitel z čp. 243, který v období po první světové válce zmizel, byl nezvěstný a ze SSSR přišla zpráva o jeho úmrtí — úmrtí bylo vytesáno i na pomníku rodiny Michalských na zdejším hřbitově. On však žil a vrátil se do vlasti jako příslušník I. čs. brigády gen. Ludvíka Svobody. MNV pak musel u vyšších úřadů zařadit, aby jeho domnělé úmrtí bylo prohlášeno za neplatné. Rovněž jeho jméno na pomníku bylo odstraněno...“

Zemřel v roce 1970 v Mošnově.

Alois Cigán

nenarodil se ve Štramberku, ale ve Vřesině u Hlučína v roce 1908. Pracoval jako havíř v Ostravě, později u ČSD.

Po obsazení Sudet mu byla přisouzena německá národnost. Protože se cítil a jednal jako Čech, byl udán u německých úřadů a propuštěn ze zaměstnání u státní dráhy. Našel si proto zaměstnání u místní dráhy Štramberk — Studénka a nastěhoval se s rodinou do Štramberka. Jako německý občan obdržel v květnu 1941 povolávací rozkaz k nástupu do německé armády. Po základním výcviku byl zařazen k druhosledovým jednotkám ve Francii jako vozka u koní. Koncem roku 1942 byl převelen na východní frontu, kde zpočátku sloužil v týlových jednotkách. Již tehdy se zabýval myšlenkou zběhnutí z německé armády a při dovoence o tom informoval manželku — aby si nedělala starosti, když nebude dlouho psát. Po konfliktu se svým nadřízeným a následném odeslání na frontu se mu naskytla příležitost přeběhnout k Rudé armádě. Učinil tak v předvánočních dnech roku 1943 se svým přítelem Františkem Matouškem. Přestože žádal o přeložení k československým jednotkám, byl internován a dlouho vyslýchán v zajateckých táborech v Zlatonoších, Poltavě, Šarkově, Usmani, Vegetovce a Krasnoarmějsku, kde onemocněl malárií. Manželka dostala v dubnu 1944 jeho doklady a zprávu, že je nezvěstný. V té době byl Alois Cigán přijat do čs. armády a odtransportován do Krosna k odvodu. Vzhledem k tomu, že nebyl nováčkem, byl jmenován instruktorem výcvikového střediska a v lednu 1945 zařazen k 3. brigádě jako velitel kulometného družstva a později jako velitel kulometné čety a zástupce velitele roty. V té době mu byla udělena hodnost rotmistra.

S jednotkou se zúčastnil ve druhé polovině ledna 1945 ofenzívy na řece Ondavě směrem na Bardějov a dalších bojů na Slovensku u Levoče, Popradu, Liptovského Mikuláše a Ružomberku. Odtud údolím Váhu přes Královany a Vrútky na Žilinu, Velké Karlovice, Vsetín, Hulín a Prostějov, kde jej zastihl konec války.

Došhl hodnosti podporučíka, demobilizován byl v září 1945 a vrátil se zpět do Štramberka, kde zemřel v říjnu 1964 na následky malárie prodělané v zajetí.

Vyznamenání: Čs. válečný kříž 1939, Čs. vojenská pamětní medaile se štítkem SSSR, SSSR medaile „Za osvobození Prahy“.

Vladimír Sopuch

narozen 1921 ve Štramberku. V druhé polovině dvacátých let se i s rodiči a sourozenci vstěhovali do Kanady. Zde absolvoval školu na úrovni našeho gymnázia a vzhledem k vý-

jimečnému hudebnímu nadání studoval i hudební školu. Po vypuknutí války se dobrovolně přihlásil k letectvu a jako vyškolený navigátor se zúčastňoval přepravy amerických letounů do Anglie v řadách letců RCAF. Dosáhl hodnosti F/L.

Zahynul dne 1. 7. 1945 při návratu do Kanady. Letadlo začalo za letu hořet a havarovalo na pevnině. Vladimír Sopuch při havárii uhořel. Je pochován v Montrealu.

Ferdinand Sopuch

narozen roku 1886 ve Štamberku. Po vyučení pracoval jako mechanik v kopřivnické Tatře, později jezdil jako řidič. Traduje se, že byl i osobním řidičem tehdejšího ministra Beneše. Koncem dvacátých let se s rodinou odstěhoval do Jugoslávie, odkud jako dobrovolník přišel v roce 1939 do čs. vojska ve Francii.

Po kapitulaci Francie byl evakuován s mnoha jinými do Anglie. V táboře Cholmondeley se setkal s ostatními vojáky ze Štamberka a okolí, především z Kopřivnice. Ačkoliv byl nemocen a trpěl silnou záduchou, sloužil u polní jednotky až do roku 1942, kdy byl vzhledem ke své nemoci a věku přeložen jako řidič auta Červeného kříže.

Dne 14. 5. 1944 zemřel ve vojenské nemocnici v Londýně a je pochován na hřbitově Harrow Road v Londýně.

Josef Žerdík

narozen roku 1913 ve Štamberku. Před válkou pracoval v kopřivnické Tatře. Pečoval o nemocnou matku a po její smrti odešel do Prahy, kde žil jeden rok.

Při mobilizaci v roce 1938 patřil k osazenstvu pohraničních opevnění. Po demobilizaci se vrátil do Štamberka. Dával veřejně najevo svou nevoli s obsazením Sudet a byl proto německou policií zatčen. Po propuštění pobýval krátce v Kopřivnici u svého bratra. V roce 1940 odešel s Robertem Davidem přes Protektorát do Vídně a do Maďarska. Zde byli zatčeni a vězněni v Budapešti.

Po propuštění se dostali do Řecka, odtud přes Turecko do Sýrie a pak lodí do Francie. Tam vstoupil do čs. vojska a po kapitulaci Francie byl spolu s ostatními přepraven do Anglie a s dalšími krajany umístěn v táboře v Cholmondeley. Stal se příslušníkem Československé samostatné smíšené brigády, prodělal i paravýcvik a později byl zařazen jako tankista do reorganizované Československé samostatné obrněné brigády. S ní byl po invazi převezen do Francie a zúčastnil se obléhání Němci opevněného Dunkerque.

Zde 5. 11. 1944 zahynul po zásahu granátu při vyprošťování tanku.

Byl vyznamenán: Čs. pamětní medailí se štítky F a VB, Čs. medailí Za zásluhy II. stupně, Čs. medailí Za chrabrost, Čs. válečným křížem 1939. (In memoriam)

Snad tyto stručné vzpomínky budou malou splátkou dluhu paměti a pravdě. Pamětníci té strašné doby odcházejí a snad jim tyto řádky připomenou události dávno odváte. Ale především mladším generacím by měly připomenout události a životní příběhy těch, o nichž se dlouho záměrně mlčelo. Ti mladší by měli vědět, jak to opravdu bylo — že naši lidé umírali na všech frontách: východní, západní i domácí. Všichni jmenovaní byli samozřejmě jenom lidé, měli určitě i své nedostatky, v životě se jistě dopustili i chyb. V daném dějinném okamžiku se však projeвили jako stateční a čestní lidé a praví vlastenci.

Z kroniky Svazu skautů R. Č. S. Štramberk, I. oddíl

Zdeněk Bár

(zpracovává Aleš Durčák, jazykově neupraveno)

část VI.

35. schůze (2. oddílové rady) dne 28. 6. 1922

Schůze začala o 20. hodině za účasti 10 bratrů.

1. Bratři oznamují, že 3-tím červencem počíná dělnická dovolená, jež trvá týden. Proto určeno pořádati 1-týdenní putovní tábor po Mor. Slovácku. Program vypracuje Zd. Bár. Zároveň v této době budou pořádány vycházky mladších bratrů a případně tábor stálý v Libotíně, což určí se ve schůzi oddílu.
2. Vlajka jest již hotova, odhalení provede se při slavnosti K. Čs. T. dne 19. července 1922, jemuž nabídneme služby pořadatelské a požádáme o dovolení postavit propag. skautský tábor.
3. Poněvadž 3-ho/VIII. chceme vyjeti již na Slovácko musíme objednat známky na 2. pololeť. Proto zaslán dopis expres–rekomando br. Stejskalovi, by nám tyto známky vyzvedl.
4. Všechny podrobnosti vyjednej se ve schůzi dne 2/VIII. 1922 o 8. hod. ráno. Zároveň prodají se došlé amer. klobouky.
5. Všichni bratři musejí vrátiti půjčené knihy z knihovny, aby knihovník br. Raška mohl ji znovu upravit.

Tím skončeno o 21. hod. večer.

Putovní tábor po mor. Slovácku a Slovensku ve dnech 3. července až 9. července 1922

Ráno o 9 hod. 25 min. odjíždělo ze Štramberka 8 bratrů za veselých zvuků trubky ku Vsetínu. Každý s plným batochem jídla, šatstva a zásobení 2ma úplnými stany. Při dobrém humoru ubíhala cesta do Krásna, kdež jsme musili 1 hodinu čekat. Br. Rýdlovi vypadlo skličko z hodinek i šel si je dát spraviti do města Krásna zároveň s bratry Raškou a Bárem Z. Hodinky hodinář brzy opravil, ale když přišli na nádraží: Jaké zklamání! Vlak byl již pryč i s ostatními bratry a co hlavního: i s batochy plnými jídla. Šli se zeptati, kdy odjíždí další vlak ku Vsetínu, ale konduktér řekl, by jen utíkali do Val. Meziříčí, že tam vlak dostihnou. A skutečně, po mírném poklusu přišli do Meziříčí, vlak tam ještě skutečně čekal. Rychle vsedli do vlaku, kdež setkali se se skautkami ze Vsetína. Tedy musíme správně po česky mluvit, ne štrambersky a již Pepánek Socha poučuje skautky, že je dobrým kuchařem, a že nám uvaří „jazejčky“ vlašťovci na oběd a že skoro všude zapomene skautskou „tejč“. Na štěstí byli jsme již ve Vsetíně, takže nemohl nás déle bavit. Vysedáme a nastupujeme pochod ku Vizovicím. Asi hodinu za Vsetínem utábořili jsme se u vody. Tam jsme se okoupali, poobědvali a odpočinuli až do 4 hod. odpoledne, kdy v blízkém statku koupili jsme mléka, posvačili a pusili se dál. Procházíme Roketnicí, Lhotou, Liptálem, Jasennou a teprve až o 8 hod. přišli jsme do Vizovic. Tam se utáboříme, proto musíme požádati o povolení u starosty obce. Jdeme k starostovi — není doma, jdeme k tajemníkovi obce — není doma, půjdeme tedy k četníkům, ale tu nás potkává valašský gazda — sedlák a ten hned zval nás, abychom se šli k jeho statku vyspáti — že prý mívává „turlistry“. Jdeme s ním, ale brzy nás

opouští; musil jít posilnit se do hospody, ale ukázal nám aspoň, kam máme jít. Šlapem statečně, avšak teprve za hodinu přicházíme na „Janovou horu“, kdež má statek gazda Gerža. Tam dovolili nám, abychom se utábořili na louce, dali nám dřeva a prodali mléko. My za svitu měsíce a elektrického reflektoru postavili jsme stany a navářili večeri. Po večeri všichni znaveni šli spát, někteří bratři spali venku bez stanů u ohně. I večer navštívil nás syn gazdův, který přijel ze sletu sokolského z Ostravy a jakýsi sedlák, který hodinu návštěvy volil nevhodně, přišel k nám bylo právě 12 hodin.

Ráno v úterý vstali jsme už o 5. hodině, posnídali a vydali se v 6 hodin na další pochod. Nejprve navštívili jsme zříceniny hradu v Vizovic. Od zřícenin hradu byl pěkný rozhled, viděli jsme až daleko hory na hranici Slovenska i v dál na druhé straně Hostýn. Od hradu šli jsme pak stále lesem k Luhačovicím. Při pochodu lesem sbírali jsme houby, a pak od 9 hod. do 10. hod. pásli jsme se na borůvkách. Byla to ohromná pláň, porostlá samými borůvkami kdež mohli jsme jen sednouti, a sbírat borůvky třeba celý den bez jakékoliv námahy. O 10. hod. pospícháme dále, přicházíme na konec lesa a procházíme Horní Lhotou, Dolní Lhotou až přicházíme k domku „Na samotě“, kdež bydlí strýc našeho br. asistenta. Tam dovoleno nám utábořit se i pohoštění jsme tam byli medem, polévkou, koláči.

Až potud vedl deník br. Bár Zdeněk, jenž pro nával práce musel se vzdáti psaní oddílového deníku. Dále píše deník br. Ostrčil Jan.

Rozložili jsme se u potoka pod stavením. Bratranec našeho asistenta p. František Lacka, se kterým jsme se brzy spořádelili, zavedl nás k údolní přehradě, kdež jsme se vykoupani. Po obědě šli někteří bratři do Luhačovic. („Samota“ je totiž od Luhačovic asi 25 minut vzdálena). Tam pořádala filharmonie koncert a sešli se tam s panem Lackou štramberským, otcem asistenta. Jiní zůstali na samotě a vařili svačinu. Po večeri jsme si zahráli, zazpívali a Frantík (Fr. Lacka mladší) zahrál na housle. Pak jsme sebrali své švestky a šli spat na půdu do „Samoty“.

Sluníčko už venku svítilo, když jsme se probudili. Bylo 6. hodin 5. července. V 6 hodin jsme vstali, chtěli jsme jeti v 8 hodin do Uh. Hradiště. Bylo nám však oznámeno, že vlak jede až v 11. hodin. Protože jsme už byli připraveni k odchodu, rozhodli jsme se jít na nádraží. Na nádraží jsme přišli v 9 hod. Času tedy habaděj. Nechali jsme věci v čekárně, dva bratři při nich zůstali a ostatní si šli ještě jednou prohlédnout Luhačovice. V 11 hodin jsme odjžděli do Újezda. V Újezdě jsme musili 2 hodiny čekat. Poobědvali jsme a utvořili plán další cesty. Zd. Bár nepohodl se s br. Raškou pro nějakou maličkost a chtěl zůstat v Polichné u tety. Pak si dal říci a jel s námi do Hradiště. Do Uh. Hradiště jsme přijeli asi ve 3 hodiny. Nechali jsme věci na nádraží a šli do města. Vše bylo slavnostně naladěno, lidé v bohatých a pestrých krojích slováckých procházeli ulicemi. Není se co divit. Padesátileté trvání „Sokola“ se neoslavuje každý den. Šli jsme na sletišť, vstup byl pro nás volný. Za to jsme musili udržovat pořádek s bratry Uhersko-hradištskými, z Blanska aj. Vyhledali jsme vůdce Uh. Hr. skautů a ten nás zavedl do školy, kdež jsme si přenesli věci z nádraží. Na slavnosti byl také p. Bár, otec Zd. Báry, pan Lacka (jel s námi z Luhačovic), a jiní ze Štramberka. Pan Bár přivezl nám jízdenky a půlletní známky do legitimací. Ti odjeli v 6 hodin domů a vzali s sebou br. Janka, který byl s námi a netroufal si dále jezdit, zmohlo jej těch několik hodin pěšky. Při jeho věku a postavě není se tomu co divit. Po slavnosti zavedl nás vedoucí Uh. Hr. na plovárnou, tam jsme se vykoupani a projeli na loďkách. Rozloučili jsme se s ním, a poděkovali za rady. Sladce se nám usínalo na podlaze ve škole, pod dojmy příhod zažitých.

Dne 6. července odjížděli jsme se z Uh. Hradiště na Trenčín. V Újezdě nás opustil br. Bár, který přec prosadil své a jel k své tetě do Polichna. V Uh. Brodě přisedl k nám bratr z 2. oddílu Uhersko–Brodského. Jel do Bohuslavic za jakousi záležitostí a bavil nás cestou různými historkami ze života sedmi oddílů Uhersko–Brodských. Viděli jsme zámek Světlov ze tří stran. Velice nám bylo vhod, že jsme byli sami ve voze a mohli jsme se volně bavit. Ve vlárském průsmyku seděl každý v jednom okně a pozoroval co by mohlo zavdat příčinu k vtipům. V 11 hodin dojeli jsme do Teplé, kdež jsme vysedali. Z neznalosti poměrů sedli jsme na elektriku a jeli místo na Trenčín do Trenčanských Teplíc. Tam poznali jsme svůj omyl. Šli jsme až pod nějakou horu, uvařili polévku houbovou, na které si všichni pochutnali. Po obědě jsme se vykoupani v blízkém rybníku, složili věci a jeli zpět do Teplé a odtud na Trenčín, V Trenčíně jsme byli ve 2 hodiny. Prohlédli jsme si hrad, odkud je nezapomenutelný pohled na okolí a Váh. Ve 4. hodiny jsme šli dolů. Vykoupani jsme se ve Váhu a v 6 hodin odjížděli do Žiliny. V Teplé nás opustil br. Lacka, předav vedení nad zbylými 5 bratry pokladníku Rýdlovi. Do Žiliny jsme přijeli v 9 hod. Po půlhodinovém bloudění uložili jsme se za městem na mezi k spánku. Br. Panc z Kopřivnice vzal dobrovolně hlídku. Noc uplynula klidně.

Ráno 7/VIII. vstali jsme opět časně a osvěženi. Při balení věcí přišel Panc na nemilou věc, která vzbudila u ostatních smích. V 8 hodin odjížděli jsme k Těšínu. Přisedl k nám br. z Ostravy, který měl nějaké záležitosti v Žilině. Byli jsme tomu povděční, protože nás bylo pouze 5 místo 6. Totiž v Hradišti nás opustil Janek, v Újezdě Bár a v Teplé Lacka. Bychom nemuseli platit celou cestu, platili jsme o jednu osobu víc a jeli za polovic. Do Těšina přijeli jsme v poledne a šli k sestře br. Ostrčila, paní Řepišťákové. Tam jsme byli uvítání vlídně p. Řepišťákem i hospodářem u kterého bydlí. Ten nám dovolil složit se ve stodole, což jsme uvítali tím radostněji, protože začalo pršet. Bavili jsme se čtením, zatím co br. Ostrčil vrchní kuchař oddílu uvařil královský oběd skládající se z houbové polévky a rýže. Chutnalo všem výborně, chvály až do nebe, až Rýdel vyslovil podezření, že to vařila p. Řepišťáková, což urazilo kuchtíka. Po obědě šli spat do stodoly, místo určené prohlídky města, kterou nebylo možno pro déšť provést. Pršelo ponejprv za celý čas co jsme strávili na cestách. Protože byl oběd pozdě (v 3 h.) ustanoveno nevařit svačinu. V 6 hodin uvařil kuchař večeři a šel budít spáče. Nechtělo se jim vstávat, ale potom si dali říct a šli. Po večeři jsme si zapívali a zacvičili. (Zatím co spali, přestalo pršet). Pak jsme se uložili opět k spánku. Únava byla veliká, celý týden včasné vstávat, večer chodit pozdě spat a jednou denně teplé jídlo jíst je věru dost na hochy 15—17 leté. Spali jsme jak zabití.

8./VIII. odjížděli jsme po srdečném rozloučení se s vlídnými hostiteli z Těšina. Ve Frýdku přisedla do vlaku výprava žáků a žaček z Karviné. Jedna z nich byla polskou skautkou. Ve Frenštátě p./R. jsme musili vysednout, protože vlak dále nejel. Čekali jsme asi hodinu a pak jeli dále. Ve Veřovicích nám řekli, že vlak ku Štramberku jede až za 2 hod., šli jsme proto raději pěšky.

Všichni si často vzpomínáme na to týdenní cestování a osoby, které nám byly při tom nápomocny jsou zapsány v našich duších písmem nesmazatelným. Jsou to pan Gerža gazda na Janové hoře, pan Lacka na „Samotě“ u Luhačovic, br. vedoucí Uhersko–Hradištský a p. Řepišťák a Plošek v Žukově u Těšina.

Mezitím bylo několik bratrů na Radhošti, kdež s bratry přiborskými pomáhali stavěti hranici Husovu.

Putovní tábor po moravském Slovácku a Slovensku, 3. — 9. 7. 1922 (autor fotografie neznámý, text Zdeněk Bár)

Bohumír Jaroněk — „Štramberk VII.“ (1928—1929)